

Prof. zw. dr hab. Jan Sajdak (1882-1967)

Rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1931-1932

Urodził się 26 lutego 1882 roku w Burzynie koło Tarnowa.

W latach 1904-1909 studiował filologię klasyczną na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podczas studiów w latach 1905-1909 był młodszym asystentem w Katedrze Filologii Klasycznej UJ.

5 lutego 1909 roku otrzymał stopień doktora filozofii na podstawie pracy pt. „Zagadnienia dotyczące Grzegorza z Nazjanzu. Część pierwsza: Jakie stosunki zachodzą pomiędzy Grzegorzem z Nazjanzu a Maksymosem Cynikiem”.

Lata 1909-1912 dzielił między pracę nauczyciela w Gimnazjum św. Jacka w Krakowie a liczne wyjazdy zagraniczne poświęcone na kwerendy naukowe w bibliotekach Wiednia, Bazylei, Paryża, Londynu, Oksfordu, Monachium, Wenecji, Rzymu, Mediolanu i Monte Cassino.

W lipcu 1912 roku uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy pt. „De codicibus Graecis in Monte Cassino”.

W latach 1912-1916 jako docent prywatny wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim filologię klasyczną.

W latach 1916-1919 pracował na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie jako zastępca profesora i kierownik katedry łaciny. W listopadzie 1917 roku został profesorem nadzwyczajnym.

W kwietniu 1919 roku objął I Katedrę Filologii Klasycznej na Uniwersytecie Poznańskim jako profesor zwyczajny. Od podstaw urządził pomieszczenia dydaktyczne i rozpoczął wyposażanie biblioteki. W niedługim czasie zgromadził największy w Polsce specjalistyczny księgozbiór dotyczący filologii klasycznej z cennymi pozycjami z dziedziny patrystyki oraz bizantynistyki i seriami czasopism filologicznych.

W latach 1931-1932 pełnił funkcję rektora UP.

26 września 1934 roku został decyzją prezydenta zwolniony ze służby państwowej i przeniesiony w stan spoczynku. I Katedra Filologii Klasycznej została zlikwidowana. Ta uwarunkowana politycznie decyzja o przedwczesnej emeryturze nie uniemożliwiła mu prowadzenia zajęć uniwersyteckich. Rada Wydziału Filozoficznego UJ ponownie przyznała mu *veniam legendi*, które rozszerzono na

Uniwersytet Poznański. Dzięki temu mógł wykładać historię literatury bizantyńskiej. Nie pobierał za to żadnego wynagrodzenia.

W czasie II wojny światowej przebywał w rodzinnym Burzynie, a później w niedalekim Tuchowie, gdzie współpracował z Okręgową Komisją Oświaty i Kultury Ruchu Ludowego. Udało mu się zorganizować komplety gimnazjalne w wielu miejscowościach ziemi tarnowskiej.

Po zakończeniu działań wojennych w 1945 roku powrócił do Poznania i objął kierownictwo reaktywowanej 30 października III Katedry Filologii Klasycznej oraz Seminarium Filologii Klasycznej. Był również współorganizatorem i kierownikiem Wstępnego Roku Studiów (później Studia Przygotowawcze UP).

W roku akademickim 1946-1947 pełnił funkcję dziekana Wydziału Humanistycznego.

W latach 1952-1956 studia z zakresu filologii klasycznej zostały zlikwidowane, a katedry poddano reorganizacji. Objął wtedy Zakład Hellenistyki istniejący w ramach jedynej działającej na UP Katedry Filologii Klasycznej. W roku akademickim 1957-1958 podjął się ponownej organizacji studiów klasycznych. W 1960 roku przeszedł na emeryturę, mimo to prowadził zajęcia zlecone.

Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się głównie na patrystyce i bizantynologii, zwłaszcza na postaciach Grzegorza z Nazjanzu i Tertuliana. Dokonał pierwszego na świecie przekładu poezji bizantyńskiej na język nowożytny. Jest uznawany, obok prof. Witolda Klingera, za twórcę tzw. poznańskiej szkoły filologicznej.

Był członkiem Komisji Filologicznej PAU, członkiem korespondentem PAU, członkiem Zarządu Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, Komitetu Bizantynistyki PAN, Towarzystwa Naukowego we Lwowie, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Filologicznego. Był również założycielem, wiceprzewodniczącym, a później przewodniczącym Poznańskiego Koła PTF.

Zainicjował i redagował ukazującą się od 1924 roku serię „Pisma Ojców Kościoła w polskim tłumaczeniu pod naczelną redakcją prof. Uniwersytetu Poznańskiego dra Jana Sajdaka. Wydawca: Jan Jachowski”. Seria polskich przekładów Ojców Kościoła jest wciąż kontynuowana.

Odnaczony Orderem św. Sawy (1930) oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1953).

Zmarł 22 kwietnia 1967 roku w Poznaniu. Pochowano go na Cmentarzu Junikowskim.

Na podstawie: Ignacy Lewandowski, *Jan Sajdak*, w: *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*, red. Tomasz Schramm, Poznań 2016; *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981